اخبار کوتاه

دستگاه قضا به پرونده دلالان بزرگ سیمان ورود کند

عضو کمیسیون عمران مجلس گفت: توزیع سیمان، دست عده‌ای دلال است که آن ها اجازه ایجاد تعادل و شفافیت بازار سیمان را نمی دهند؛ در این حوزه دستگاه قضایی باید وارد عمل شود.

به گزارش پیام آشنا به نقل از مهر، علیرضا پاک فطرت گفت: جلساتی که ما با دست اندرکاران وزارت صمت و سایر بخش‌های تولیدی در حوزه سیمان برگزار می کنیم عملاً نتیجه‌ای ندارد، چرا که مشکلات را توجیه می کنند و می گویند کمبود برق در کشور وجود دارد.

عضو کمیسیون عمران مجلس ادامه داد: موضوع اصلی اینجاست که توزیع سیمان دست عده‌ای دلال است که اجازه نمی دهند. آنطور که باید بازار سیمان متعادل و شفاف شود؛ به نظرم دستگاه قضائی در این زمینه باید وارد عمل شود. البته نه تنها در سیمان در بازار فولاد و سایر کالاهای اساسی نیز چنین مشکلاتی را می بینیم که نیازمند تنظیم بهینه بازار، شفافیت در فعالیت‌هاست.

وی تصریح کرد: بورس کالا یک سازوکار معاملاتی است و بحث مهم در این بازار، شفافیت است در این بین دولت باید از این شفافیت آماری در جهت نظارت دقیق و برخورد با شرکت‌هایی که خارج از تعهد عرضه‌های داخلی عمل می کنند، استفاده کند اما در مقابل می بینیم که عده‌ای بورس را مورد هجمه قرار می دهند.

پاک فطرت افزود: این طبیعی است که عده‌ای تلاش می کنند تا محصولات راهی بورس نشود و از سوی دیگر سیاست گذار نیز اجازه نمی دهد بورس کالا با سیستم نظام مند خود به تعدیل عرضه و تقاضا و کشف بهینه قیمت بپردازد.

وی گفت: سیمان کالای اساسی برای تمامی زیرساخت‌های کشور است و دولت آینده باید با اقتدار مشکل محصولاتی از این دست از جمله وجود دلالان در این بازار را مرتفع کند تا روند مدیریت بازارها به شیوه مطلوب انجام شود.

۱۸ درصد واحدهای تولیدی شهرک های صنعتی کشور غیرفعال هستند

معاون هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه‌ای وزیر کشور گفت: ۱۸ درصد از واحدهای تولیدی مستقر در شهرک ها و نواحی صنعتی کشور در حال حاضر غیرفعال هستند.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایرنا، بابک دین پرست گفت: یکهزار و ۱۱ شهرک و ناحیه صنعتی در کشور وجود دارد که ۴۷ هزار و ۵۰۰ واحد صنعتی در این شهرک ها مستقر هستند.

وی با اشاره به اینکه یکی از موضوعات مورد بررسی در ستاد تسهیل و رفع موانع تولید کشور بحث رفع مشکلات شهرک های صنعتی است افزود: موضوع بررسی واحدهای صنعتی مشکل دار خوزستان در شهرک ها و نواحی صنعتی در دستور کار ستاد تسهیل و رفع موانع تولید کشور قرار گرفته است.

رشد ۵۳ درصدی حجم تجارت ایران و ترکیه

رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و ترکیه گفت: رشد ۵۳ درصدی تجارت با این کشور به عنوان آغازی برای دستیابی به اهداف مبادلات بالاتر محسوب می‌شود.

به گزارش پیام آشنا، ترکیه یکی از مهم‌ترین شرکای تجاری ایران در طول سال‌های گذشته بوده و در دوره‌هایی حتی توافق روسای جمهور دو کشور بر رساندن حجم تجارت به ۲۰ تا ۳۰ میلیارد دلار در سال بوده است.

مهرداد سعادت رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و ترکیه در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادی ایرنا تصریح کرد: در سه ماهه نخست سال ۲۰۲۱ شاهد افزایش ۵۳ درصدی تجارت با این کشور بودیم اما این رقم به معنای افزایش چشمگیر صادرات و واردات نیست بلکه فقط نسبت به سال قبل سنجیده شده است.

وی با بیان اینکه تجارت ۳۰ میلیارد دلاری هدف تجارت ایران با ترکیه بوده است، تاکید کرد: این رقم دور از دسترس و غیرقابل دستیابی نیست اما به دلیل برخی مشکلات هنوز نتوانسته‌ایم به این رقم دست یابیم.

سعادت با بیان اینکه ۱۵ میلیارد دلار توان صادرات کالا به ترکیه داریم، تصریح کرد: تجار ایرانی توانایی تامین بسیاری از کالاهایی که ترکیه از دیگر کشورها وارد می کند را دارد اما برخی از محدودیت‌ها در روابط دو کشور از جمله تحریم‌ها و روابط بانکی باعث شده تا تجار این کشور این کالاها را از دیگر کشورها تامین کنند.

ریسک خرید کدام سکه در بازار بالاست؟

در بازار فعلی بالاترین ریسک به خرید سکه گرمی اختصاص داد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از خبر آنلاین، قیمت هر گرم طلای ۱۸ عیار در اولین روز کاری هفته با عقب نشینی بسیار اندک به یک میلیون و ۹۵هزار و ۷۰۰تومان رسید. هر سکه امامی در بازار در آخرین روز کاری هفته ۱۱ میلیون و ۱۵۸ هزار تومان و هر مثقال طلا به عنوان مبنای قیمت گذاری ها با نرخ ۴ میلیون و ۴۴۷هزار تومان داد و ستد شد.

هر گرم طلای ۲۴ عیار نیز یک میلیون و ۴۶۰هزار و ۹۰۰ تومان قیمت گذاری شده است.

حباب سکه امامی ۳۱۶ هزار تومان، حباب سکه بهار آزادی ۴۲ هزار تومان، حباب نیم سکه ۴۴۸ هزار تومان، حباب ربع سکه ۹۶۷ هزار تومان و حباب سکه های گرمی هم ۹۶۳ هزار تومان شده است.

به این ترتیب در بازار فعلی بالاترین ریسک به خرید سکه گرمی اختصاص داد. قیمت ربع سکه ۹۶۳ هزار تومان بالاتر از نرخ واقعی آن است. صرافان معتقدند بالا بودن تقاضا برای خرید این قطعه از سکه از یک سو و عرضه اندک در قیاس با تقاضا مهمترین عامل بروز این اتفاق است.

افزایش قیمت بلیت قطار تصویب شد

براساس شنیده‌ها از یک منبع آگاه موضوع افزایش قیمت بلیت قطار به تصویب رسیده است اما هنوز میزان این افزایش قیمت مشخص نیست.

به گزارش پیام آشنا به نقل از باشگاه خبرنگاران جوان، محمد رجبی نایب رئیس انجمن شرکت‌های حمل و نقل ریلی با بیان اینکه شرکت‌های حمل و نقل ریلی در کشور از چند روز پیش منتظر اصلاح قیمت بلیت‌های مسافری بودند، گفت: حدود ۱۰ روز پیش مسئولان حوزه ریلی کشور اعلام کرده بودند که در این مدت بلیت قطار با نرخ‌هایی گذشته به فروش برسد تا در جلسه شورای عالی ترابری در مورد افزایش قیمت بلیت قطار تصمیم گیری شود.

او ادامه داد: تمامی شرکت‌های حمل ونقلی تاکنون فرآیندهای قیمتی را طی کرده‌اند و امسال هم همانند سال گذشته درخواست تعدیل قیمت را به دلیل افزایش چشم گیر هزینه‌ها به این شورا ارائه کرده‌ایم و همچنان امیدواریم در این زمینه تصمیم گیری‌های لازم صورت گیرد.

رجبی توضیح داد: بحث افزایش قیمت بلیت قطار مربوط به زیربناسازی و یا ساخت ساختمان سازی در این حوزه نیست، بلکه صرف خرید سیستم ترمز و یا چرخ قطار می‌شود و اگر مسئولان در مورد افزایش قیمت بلیت قطار به نتیجه نرسند مشکلی نیست، سایر اقدامات اقتصادی مانند خرید قطعات از جمله چرخ و سیستم ترمز و یا پرداخت تسهیلات این هزینه‌ها را جبران کنند.

هشدار شرکت آب منطقه ای البرز:

ورود به حوضه آبریز رودخانه های البرز مخاطره آمیز است

مسئول روابط عمومی شرکت آب منطقه ای البرز اعلام کرد که با توجه به هشدار هواشناسی، ورود مردم و گردشگران به حوضه آبریز رودخانه های دائمی و فصلی استان مخاطره آمیز است.

به گزارش پیام آشنا، عباسعلی کیخایی گفت : گزارش هواشناسی بیانگر بارش های رگباری باران این هفته در استان است که انتظار می رود مردم از حضور در حاشیه رودخانه های دائمی و فصلی و سدهای البرز خودداری کنند.

وی ادامه داد: اتراق در حاشیه رودخانه های پرآب کرج و طالقان بیش از سایر رودخانه ها مخاطره آمیز بوده ضمن آنکه در زمان بارش های تندری احتمال سیلابی شدن رودخانه های فصلی وجود دارد.

کیخایی گفت: در ماه های اخیر تعدادی از گردشگران بدون توجه به توصیه ها و اطلاعیه های شرکت آب منطقه ای استان البرز به محدوده رودخانه های کرج ، طالقان و کردان ورود کردند که متاسفانه حوادث تلخی برای آنان و خانواده ها رقم خورد.

وی گفت: با توجه به پایین بودن دمای آب در رودخانه های کوهستانی ورود به حریم این رودخانه ها با از دست دادن تعادل و غرق شدگی همراه است.

مسئول روابط عمومی شرکت آب منطقه ای البرز افزود: اکنون تیم های هشدار شرکت آب منطقه ای استان البرز در حاشیه رودخانه های کرج و طالقان مستقر بوده ضمن آنکه پلاکارد و تابلوهای هشداری در این محدوده ها نصب شده است که انتظار می رود مردم و گردشگران باایین شرکت همراهی بیشتری کنند.

امسال حدود ۱۵ نفر در رودخانه های استان البرز جان خود را از دست داده اند.

رئیس بازرسی اتاق اصناف فردیس:

بخشی از گرانی مرغ ناشی از تخلفات واحدهای صنفی است

رئیس بازرسی و نظارت اتاق اصناف شهرستان فردیس اعلام کرد که طبق بررسی های میدانی بخشی از علت گرانی مرغ در این شهرستان ناشی از تخلفات واحدهای صنفی بوده است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایرنا، کامران میرشکار افزود: طی یک ماه گذشته ۱۸ پرونده تخلف صنفی برای واحدهای عرضه کننده مرغ دولتی در یا شهرستان به اداره تعزیرات حکومتی ارجاع شده است.

وی گفت: بیشترین تخلف این واحدها عرضه خارج از شبکه و گرانفروشی بوده است که ۳۶ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان جریمه‌شدند.

میرشکار گفت: روزانه به طور متوسط ۲۳ تن مرغ با قیمت هرکیلوگرم ۲۴ هزار و ۹۰۰ تومان از طریق ۸۰ واحد فروش مرغ در فردیس توزیع می شود.

رئیس بازرسی و نظارت اتاق اصناف شهرستان فردیس افزود: سهمیه مرغ بستگی به محدوده و منطقه و تراکم جمعیتی کم و زیاد می شود.

وی در خصوص قیمت نان گفت: هرگونه گران فروشی نان در این شهرستان تخلف محسوب شده و با متخلفان برخورد قانونی خواهد شد.

میرشکار ادامه داد: در این خصوص گشت های ویژه ای در ۲ نوبت را برای نظارت بر نانوایی ها رصد می کنند با ناقوای متخلف برخورد و جریمه می شوند.

رئیس بازرسی و نظارت اتاق اصناف شهرستان فردیس گفت: طی یک ماه گذشته هفت پرونده تخلف نانوایی ها به علت گرانفروشی،کم فروشی و فروش اجباری به اداره تعزیرات حکومتی ارجاع شده که به مبلغ ۱۱ میلیون تومان جریمه شدند.

دبیر انجمن لوازم صوتی و تصویری خبر داد:

قاچاق گسترده تلویزیون به ایران

دبیر انجمن لوازم صوتی و تصویری ایران گفت: متأسفانه روزانه ۲ هزار تلویزیون قاچاق وارد بازار می شود که همین امر سرمایه گذاری در تولید داخلی را با ابهامات روبه رو ساخته است.

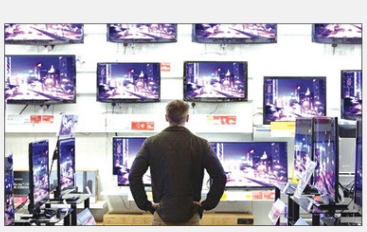

به گزارش پیام آشنا به نقل از تسنیم، محمد رضا شهیدی با اشاره به اینکه استفاده از توان داخلی در امر تولید یک موضوع ضروری به شمار می آید، گفت : هرچه قدر توان داخلی برای تولید افزایش پیدا کند میزان وابستگی کاهش یافته و توسعه بخش تولید کشور فراهم خواهد شد.

وی با بیان اینکه دغدغه تمام کشورها تامین قطعات مورد نیاز از داخل کشور است، افزود: البته تولید برخی از قطعات در داخل کشور صرفه اقتصادی نداشته و باید از محل واردات تأمین شود به عنوان نمونه پنل تلویزیون توسط ۶ شرکت در دنیا انجام می شود چرا که حجم تولید تلویزیون در آنجا بالای ۱۰ میلیون دستگاه بوده و تولید پنل به صرفه است اما در ایران فقط یک و نیم میلیون دستگاه تولید تلویزیون انجام می‌شود و به همین دلیل سرمایه گذاری هنگفت برای تولید پنل به صرفه نیست.

دبیر انجمن لوازم صوتی و تصویری ایران با اشاره به اینکه خوشبختانه تعدادی از تولیدکنندگان داخلی به حوزه تولید پنل ورود پیدا کرده اند، افزود: دغدغه اصلی تولیدکننده داخلی ورود کالاهای قاچاق به بازار است چراکه در این شرایط سرمایه گذاری در امر تولید توجیه پذیر نیست

شهیدی تصریح کرد: در حال حاضر تولیدکننده داخلی امکان تولید ۴ میلیون دستگاه تلویزیون دارد اما موانع پیش رو باعث شده تا ۱۵ میلیون دستگاه‌تلویزیون تولیدشود.

به گفته وی، متأسفانه روزانه ۲ هزار تلویزیون قاچاق روانه بازار می شود که همین امر سرمایه گذاری در تولید داخلی را با ابهامات روبه رو ساخته است.

دولت سیزدهم نظام مالیاتی و تامین اجتماعی را اصلاح کند

کارشناس اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس با اشاره به اینکه دهه نود به نوعی یک دهه بدون رشد اقتصادی شناخته می‌شود بر لزوم اصلاح نظام مالیاتی و تامین اجتماعی برای رونق بخش تولید تاکید کرد.

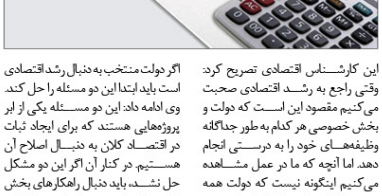

به گزارش پیام آشنا به نقل از مهر، میثم خسروی کارشناس اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس با اشاره به اینکه دهه نود به نوعی یک دهه به طور متوسط بدون رشد از حیث اقتصادی شناخته می‌شود گفت: در این دوره چند اتفاق مهم رخ داد که برآیند آن‌ها رشد سرمایه گذاری را منفی کرد و توان کشور برای تجربه رشد اقتصادی را از بین برد. یکی از این عوامل تحریم و تکانه‌های آن بود. مهمترین تأثیر تحریم ایجاد ناامنیاتی در فضای اقتصاد کشور تلقی می‌شود.

وی ادامه داد: البته وقتی راجع به ناامنیاتی صحبت می کنیم، یک بخشی از آن به واسطه گره زدن اقتصاد به سیاست خارجی ایجاد می‌شود. یعنی وقتی پیرامون تحریم صحبت می کنیم، تحریم و نحوه مواجهه ما با تحریم، اقتصاد را با یک ناامنیاتی خیلی شدید که توان پیش بینی عوامل اقتصادی را از بین می‌برد، مواجه می‌کند. عامل دوم نحوه سیاست گذاری پولی دولت است که در شرایط انقباضی شدید قرار داشت. از طرفی بودجه دولت موجب ناترازی بانک‌ها شد و آن‌ها نیز به عنوان اصلی ترین تأمین کننده اعتبار برای سرمایه گذاری، توان سرمایه گذاری در کشور را نداشتند.

این کارشناس اقتصادی تصریح کرد: وقتی راجع به رشد اقتصادی صحبت می‌کنیم مقصود این است که دولت و بخش خصوصی هر کدام به طور جداگانه وظیفه‌هایی خود را به درستی انجام دهد. اما آنچه که ما در عمل مشاهده می‌کنیم اینگونه نیست که دولت همه چیز را فراهم کرده اما بخش خصوصی توان ندارد. بلکه اقدامات دولت عملاً مانع فعالیت بخش خصوصی می‌شود.

وی افزود: در نظام مالیات ستانی و تأمین اجتماعی نیز مدیریت امور در دست دولت است. بنابراین اگر دولت وظایف خود را به درستی انجام دهد و رویه‌های مالیاتی و مواجهه سازمان تأمین اجتماعی را اصلاح کند، ما خیلی نگران کارایی بخش خصوصی نیستیم.

هزار راه نرفته پیش پای دولت آینده

خسروی در خصوص لزوم حل دو معضل اساسی کشور برای دستیابی به رشد اقتصادی در توصیه‌ای به دولت سیزدهم گفت: با توجه به وضعیت کسری بودجه و عوامل ساختاری مانند ناترازی بانک‌ها، اگر دولت منتخب به دنبال رشد اقتصادی است باید ابتدا این دو مسئله را حل کند.

وی ادامه داد: این دو مسئله یکی از ابر پروژه‌هایی هستند که برای ایجاد ثبات در اقتصاد کلان به دنبال اصلاح آن هستیم. در کنار آن اگر این دو مشکل حل نشد، باید دنبال راهکارهای بخش واقعی اقتصاد برویم. یک تصور غلط در ذهن سیاست‌گذار شکل گرفته این است که با خرج پول از منابع بانک‌ها می‌تواند رشد اقتصادی پایدار ایجاد کند. در حالی که این ذهنیت در دهه اخیر به اقتصاد بسیار صدمه زده است.

خسروی افزود: برای ورود به کار یک‌سری مجوز سفت و سخت قائل شدیم. بجز یکی دو مجوز مانند بهداشت یا محیط زیست، از طرفی دیگر باید شرایط را شفاف اعلام کنیم. یعنی این‌که تولید کننده دو سال دنبال مجوز باشد یکی از موانع تولید است. دولت باید فضای کسب و کار از جمله تسهیل صدور کسب و کار را بهبود ببخشد.

این کارشناس اقتصادی با اشاره به معضلات در حین کسب و کار نیز گفت: دو مقوله رویه‌های مالیات ستانی و تأمین اجتماعی در این زمینه مسئله مهمی است. در حال حاضر پر واضح است که ما به جای مالیات از ارزش افزوده از مصرف کننده، آن را از تولید کننده می گیریم. یا اینکه روش مالیاتی ما ممیز محور و بار مالیاتی بر دوش تولید کننده‌ها است. تأمین اجتماعی هم مشکلات بسیاری دارد. رویه‌های این سازمان برای تولیدکننده‌ها منصفانه نیست و به نوعی مانع تولید است.

وی تصریح کرد: برای نمونه حق بیمه قرارداد در زمانی که دو شرکت قرارداد منعقد می‌کنند، سازمان تأمین اجتماعی درصد خودش را به عنوان حق بیمه دریافت می‌کند. ما به ازای آن هم هیچ تعهدی به هیچ جا ندارد. به همین ترتیب ۲۰ هزار میلیارد از جیب تولید کننده می‌گیرد که این رویه باید اصلاح شود. مسئله دیگر در روند کسب و کار نیز فرایند خروج بنگاه از بازار تحت عنوان نظام ورشکستی مطرح است که برای خروج تولیدکننده از چرخه تجارت یک فرایند پرهزینه را به او تحمیل می‌کند.

خسروی افزود: بنابراین اگر دولت وظایف خود را به درستی انجام دهد و رویه‌های مالیاتی و مواجهه سازمان تأمین اجتماعی را اصلاح کند، ما خیلی نگران کارایی بخش خصوصی نیستیم.

یادداشت

چگونه آلمان بر ابر تورم پیروز شد؟

(قسمت اول)

پس از پایان جنگ جهانی اول در سال ۱۹۱۸ یک دلار در آلمان حدود ۴ مارک بود اما پس از ۵ سال در سال ۱۹۲۳، هر دلار حدود ۴۲۰۰ میلیارد مارک آلمان شد! اما این کشور با اصلاحاتی در چند سال بعد به عنوان یک قدرت بزرگ در جنگ جهانی دوم ظهور کرد و حال پس از گذشت سال ها به عنوان قدرت اول اقتصادی اروپا مطرح است. تورم مقوله‌ای است که ما ایرانی‌ها با تمام وجود آن را درک می کنیم و با آن زیسته‌ایم اما خوشبختانه طعم ابرتورم را هرگز نچشیده‌ایم و شاید حتی تصور آن هم برای ما دشوار باشد. در طول دو دهه گذشته، نرخ دلار در اقتصاد ایران حدود ۳۰ برابر شده است. حدس می‌زنید در حدود صد سال پیش، تنها در طی پنج سال نرخ دلار در آلمان چه مقدار افزایش پیدا کرده باشد. خوب است؟ ۳۰۰ برابر؟ ۳۰۰۰ برابر چطور؟ نظرتان درباره ۱۵،۰۰۰ برابر چیست؟ یا مثلا ۹۰،۰۰۰ برابر؟! ۳۰۰،۰۰۰ برابر؟! یا اینکه ۱،۰۰۰،۰۰۰ میلیون برابر؟!! درست است که این اعداد بزرگ‌اند و تا حدی ترسناک و عجیب، اما همه‌ی این اعداد در برابر مقدار افزایشی که نرخ دلار در آن سال‌های آلمان تجربه کرد اعداد بسیار کوچکی هستند! در طی ۵ سال نرخ دلار در آلمان بیش از ۱،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ برابر (هزار میلیارد برابر!!) افزایش یافت! یعنی پس از پایان جنگ جهانی اول در سال ۱۹۱۸ یک دلار در آلمان حدود ۴ مارک بود اما پس از ۵ سال در سال ۱۹۲۳، هر دلار حدود ۴۲۰۰ میلیارد مارک آلمان شد! جنگ جهانی اول از ۱۹۱۴ تا ۱۹۱۸ به طول انجامید و در نهایت متفقین پیروز شدند و هزینه‌ها و غرامت‌های ناشی از جنگ را به گردن طرف شکست‌خورده یعنی آلمان گذاشتند که رقمی معادل ۱۳۲ میلیارد مارک آلمانی بود، یعنی معادل حدود دو برابر درآمد آلمان و آلمان هم چاره‌ای جز پذیرش نداشت. از سوی دیگر در طول جنگ آلمان هم هزینه‌های بالایی داشت و صدماتی به زیر ساخت‌هایش وارد شده بود و شرایط اقتصادی مناسبی نداشت. از دیگر سو بر خلاف فرانسه که با مالیات از مردم هزینه‌های جنگ را اداره می‌کرد، آلمان برای تامین مالی جنگ از کشورهای دیگر استقراض کرده بود به این امید که با پیروزی در جنگ و فتح نواحی بیشتر و کسب غنائم، بتواند بدهی‌هایش را به دیگر کشورها برگرداند! اما بازی بر خلاف تصور آلمان رقم خورد. بنابراین آلمان برای پرداخت بدهی‌ها و اداره‌ی داخلی کشور، اقدام به چاپ پول کرد و از آن جایی که مخارج و بدهی‌های دولت بالا بود و پس از جنگ زیرساخت‌های اقتصاد آسیب دیده بود، حجم کسری بودجه دولت و متعاقبا چاپ پول بالا بود. این امر سبب ایجاد تورم می‌شد و افزایش قیمت‌ها سبب افزایش هزینه‌های دولت می‌شد و لذا در دوره بعدی دولت مجبور بود حجم بیشتری پول چاپ کند و این دوباره به افزایش بیشتر قیمت‌ها و هزینه‌های دولت دامن می‌زد. هرچند از ۱۹۱۸ تا اواسط ۱۹۲۲، ارزش پول آلمان حدود ۱۰۰ برابر کاهش یافته بود اما آنچه در حدود یک‌سال و نیم بعد رخ داد بسیار وحشتناک‌تر بود! در اواخر سال ۱۹۲۲ پرداخت بدهی‌های آلمان به فرانسه عقب افتاد و دولت فرانسه تصمیم به حضور نظامی در آلمان گرفت تا بتواند بدهی‌اش را وصول کند. آنها وارد منطقه روهر شدند که قلب صنعتی آلمان بود و آن جا را تصرف کردند و طبق برخی اسناد تاریخی برخی از تجهیزات و ماشین‌آلات صنعتی را به عنوان غنیمت از آلمان به فرانسه منتقل می‌کردند. از سویی دیگر کارگران آلمانی هم به نشانه اعتراض دست از کار کشیدند و منطقه صنعتی و اقتصادی آلمان به شکل تعطیل درآمد. این امر سبب شد که تولید در اقتصاد بحران‌زده آلمان کاهش داشته باشد و قلب تپنده صنعتی از حرکت باز ایستد و از سوی دیگر دولت، برای تشویق کارگران به اعتصاب علیه فرانسه، به آنها حقوق می‌داد تا برای تامین مخارج زندگی نیاز به کار کردن در منطقه تحت تصرف فرانسوی‌ها نداشته باشند و این امر سبب افزایش دوباره مخارج دولت شد. این عوامل دست به‌دست هم داد تا سال ۱۹۲۳ بحرانی‌ترین سال اقتصاد آلمان شود و بیشترین تورم را تجربه کند و در یک سال ارزش مارک حدود یک میلیارد برابر کاهش داشته باشد! برای اینکه کمی درک ملموس‌تری داشته باشیم، اگر به مدت ۶۰ ماه (پنج سال) تورم ماهیانه حدود ۵۸ درصد باشد در پایان پنج سال ارزش پول هزار میلیارد برابر کاهش می‌یابد. در نظر داشته باشید که در سال ۱۳۶۹ در ایران در طی یک‌سال (و نه یک‌ماه) تورم حدود ۵۰ درصدی را تجربه کردیم، حال فرض کنید این فشار تورمی در یک ماه تجمیع می‌شد و تازه برای ۶۰ ماه امتداد و تکرار می‌یافت! در سال ۱۹۲۳ که ارزش مارک یک میلیارد برابر کاهش یافت، بطور میانگین در هر ماه تورم حدود ۵۶۰ درصد بوده است یعنی قیمت‌ها در طی یک ماه بیش از شش برابر می‌شد و طی یک هفته بطور میانگین تورم حدود ۱۴۸ درصد بوده است! پول آلمان آنقدر بی‌اعتبار شده بود که دسته‌های پول به عنوان ابزار بازی کودکان استفاده می‌شد و بچه‌ها با کاغذهای پول بادبادک می‌ساختند. به دلیل عدم وجود پول اعتباری، همه‌ی این حجم پول به صورت کاغذی چاپ و منتشر می‌شد. در مواقعی برای گرم کردن و آتش زدن اجاق به جای استفاده از هیزم، در آلمان پول سوزانده می‌شد. در اوج بحران، کارگران روزی دوبار حقوق دریافت می‌کردند و حقوق هربارشان یک گونی پول بود که نهایتا کفاف یک وعده غذایشان را می‌داد! قیمت یک قرص نان به چند صد میلیارد مارک رسید. مردم برای انتقال پول از چرخ دستی و گاری استفاده می‌کردند. اگر کسی قبل از این ابرتورم پول نقدی پس‌انداز کرده بود، تمام ارزش پولش به کلی نابود شد. مردم به جای پول، رو به مبادله کالا به کالا آورده بودند. طبیعی است در چنین شرایطی امید به اینده از جامعه رخت می‌بندد و مصرف، موارد مخدر و بزهکاری افزایش می‌یابد. نرخ رشد جمعیت کاهش و مرگ و میر افزایش یافت به طوری که برنرخ مرگ و میر نوزادان ۲۱ درصد افزوده شد. تورم نابودکننده، هزینه‌ها و خسارات جنگ، تحقیر سیاسی و نظامی توسط دشمن، فضای جامعه را تاریک و غمبار کرده بود. در این شرایط «گوستاف لشترزمان» صدراعظم آلمان شد. او برای خروج از چنین وضعیتی تصمیم به از سرگیری تولید در روهر گرفت. به همین منظور اعتصاب کارگری دیگر حمایت نشد و دولت آلمان برای خارج کردن فرانسوی‌ها از روهر به آنها اطمینان داد که بدهی‌ها پرداخت خواهد شد. از سویی دیگر آلمان برای کاهش ریسک‌های سیاسی در لوکارنو سوئیس و ژنو با کشورهای دیگر معاهداتی را منعقد کرد. دولت به مردم این اطمینان را داد که دیگر دست به چاپ پول بی‌حد و حصر نمی‌زند و انتظارات اقتصاد نسبت به ادامه یافتن ابرتورم تعدیل شد و از واحد پول قبلی ۱۲ صفر برداشته شد و نام واحد پول جدید رنتمارک شد و پشتوانه پول جدید را دارایی‌های با ارزش قرار داد یعنی مثلا هر فرد با تحویل پول خود به بانک مرکزی می‌توانست اوراق قرضه مرتبط با طلا را دریافت کند. دولت سعی کرد تا حد ممکن بودجه‌اش را مبتنی بر درآمدهای پایدار تراز کند و سراغ چاپ پول بدون پشتوانه به آن شکل قبلی نرود. مجموعه این اصلاحات سبب شد که در مدت زمان کوتاهی، شعله‌های مهیب ابرتورم فروکش کند. این یک روایت خلاصه از اتفاقات مربوط به ابرتورم آلمان بود حال از دیدگاه اقتصادی ببینیم چطور ابرتورم شکل می‌گیرد. معمولا ریشه اصلی تورم، کسری بودجه دولت است که منجر به چاپ پول بدون پشتوانه و افزایش نقدینگی و در نهایت تورم می‌شود. قاعده ساده‌ای در اقتصاد وجود دارد که بیان می‌کند در هر دوره، مجموع نرخ رشد نقدینگی و نرخ رشد سرعت گردش پول برابر است با مجموع نرخ رشد اقتصادی و تورم. سرعت گردش پول یعنی هر واحد پول در یک دوره برای مبادلات اقتصادی به طور میانگین چند مرتبه‌دست به‌دست شده است. در شرایطی که تورم بالا است به دلیل اینکه ارزش پول به سرعت کاهش پیدا می‌کند، افراد انگیزه دارند به سرعت پول را تبدیل به کالا و دارایی‌های دیگر کنند و از پس انداز پول نقد اجتناب می‌کنند.

علی خلیلی نژاد
دانش آموخته اقتصاد دانشگاه شریف
Alborz.payam@gmail.com